

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

32. De causis, propter quas lucrum in mutuo potest exigi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

venduntur, non est talis obligatio. Nec minus est usura quod fingunt: sunt enim duo socij, & vnus obligat, vt alter vendat: hoc enim perinde est, ac si sibi reuendere obligaret euentem.

Aliquando occultatur ratione solutionis; Verbi gratia, aliquis debet alicui centum, post annum reddenda, & quia die octoginta statim, petit sibi alia viginti remitti, secundum Caiet. verb. usura, cap. 3. usura est; tamen mihi videtur dicendum cum Nauar cap. 17. nu. 131. quod si ratione temporis id sibi remitti petit, usura est; si verò ratione periculi, & absentia pecuniæ, quia verè pecunia presens magis valet, quam absens, non est usura, cum vnus alius posset emere illa centum pro octoginta, vel nonaginta. Cum igitur nulla fraus intercedit, nec temporis ratione id exigitur, non est usura.

Aliquando occultatur sub titulo societatis. aliqui enim solent dare pecunias suas alicui negotiatori, hac lege, vt det aliquam lucri partem; tamen semper pecuniæ manent integre soluendæ, nec periculum subire volunt. Ista non est societas, sed mutuum, & usura: non enim est societas, cum non sit æquale periculum, sicut lucrum; & talis usura est, quæ committitur, cum aliqui dant pecunias cambiatori, petentes lucrum, sed nolentes exponere se vlli periculo capitalis pecuniæ. Hæc sint exempla, solum vt ostendatur quæ sit usura palliata: de his enim latius statim dicemus.

De causis, propter quas lucrum in mutuo potest exigi.

CAPVT XXXII.

Aliquando in mutuo potest lucrum aliquod exigi, licet nunquam ratione mutui, sed ratione aliorum emergentium.

Primo, Soto lib. 6. de iusti. q. 1. art. 3. lucrum quidem potest exigi, cum tamquam pœna imponitur solutionis: vt in mutuo centum, vt post annum reddantur: quod si non reddantur, in pœnam, vltra capitale, reddantur decem, aut viginti, talis pœna potest licitè exigi, & recipi: tamen sunt aliquot conditiones necessariae.

Prima

Prima, vt sit recta intentio ; hæc enim debet esse, vt, qui mutuat, suum possit recuperare capitale : cum enim intentio non est ista, sed potius habendi aliquid vltra sortem, quæ in rencia ostenditur, cum quis desiderat sibi non reddi sortem tempore statuto, vt pœnam recipiat) tunc vsura est mentalis.

Secunda, vt, qui pœnam exigit, seu imponit, non sciat probabiliter, mutuatarium non valiturum soluere tempore statuto : cum enim quis cognoscit probabiliter, non valiturum soluere illum, cui mutuat, tempore statuto, & adhuc pœnam imponit, vsurarius est: iam enim ratione mutui imponit; non tamen est vsura, si timens sibi soluenda in illo tempore, pœnam imponit, vt soluatur: immo ista debet esse ratio imponendæ pœnæ.

Tertia est, vt, si postea mutuatarius non soluit; & hoc, quia obsequæ culpa sua, non potest, quia nimirum casu perdidit, nec inde soluat habet, non sit exigenda pœna. Nam pœna debet exigi, cum peccatum est in non soluendo, ibi autem nullum est.

Quarta est, vt, si partem debiti soluit, non exigatur tota pœna, sed pars pro rata: nisi cum debitum forsitan non erat in partes, sed totum soluendum. His existentibus conditionibus in mutuo, aliquid vltra sortem accipere licet.

Secundo etiam potest exigi ratione damni emergentis. In cuius gratiam aduerte explicationem horum duorum terminorum, lucrum cessans, & damnum emergens: cum enim quis detrimentum patitur in his, quæ habebat, & ex eo quod mutuat, dicitur damnum emergens. Cum etiam non habet id, quod habere poterat, vltra ea, quæ habebat, & hoc ex mutuo, dicitur lucrum cessans. Aduerte autem neutrum, neq; damnum, neque lucri cessationem dici, nisi cum ex mutuo procedunt, vt nisi mutuum esset, damnum non esset, nec lucrum cessaret.

Pro damno igitur emergente potest quis, vltra sortem mutui, aliquid accipere ratione damni.

Dupliciter autem potest quis accipere ratione damni.

Vno modo paciscendo de damno, antequam eueniat, vt, mutuo tibi centum, vt reddas decem vltra sortem, pro damno modo patior; hoc modo non licet, nisi cum damnum est certum, vt, qui, ad mutuandum alteri, sub vsuris sumit pecunias, vel minoris vedit domum, vel agrum, hic licitè potest statim pacisci de damno, quia præsens & certum est aut etiam cum

probabiliter speratur, & formidatur, quamuis non sit omnino certum, licite potest pacisci antequam eueniat, & accipere ultra sortem, siue eueniat, siue non; dum modo tamen non paciscatur de toto damno formidato: nam adhuc incertum est, & minus est, quam praesens.

De damno vero non probabili nullus, absque usura, potest pacisci modo isto, sed altero sub conditione; nempe, mutua tibi hac lege, vt, si quid damni ex mutuo mihi acciderit, redicias; si vero nihil acciderit, ad nihilum ultra sortem teneam, hoc licite fit. Notandum vero, cum quis, vi, vel fraude, vel metu cogitur ad mutuandum, licite potest damna emergentia accipere, quamuis nullum fecerit pactum, vel conditionem: qui sic mutuo accepit, tenetur reparare; cum vero quis sponte mutuauit, licite potest exigere damna, quae acciderunt, si quando mutuauit, erant ante formidata, & mutuatario ea manifestauit, quamuis nullum fecerit pactum; & mutuatarius tenetur reparare: non tamen, si non erant formidata; aut erant quidem, sed non manifestata ab eo, qui mutuauit. Quod si sponte mutuatarius talia vellet reparare, posset qui mutuauit accipere.

De lucro cessante.

CAPVT XXXIII.

Tertia causa, propter quam in mutuo aliquid ultra sortem exigere potest, est lucrum cessans, de qua causa non omnes doctores eodem modo sentiunt: dicam quae omnes accipiunt, & ea, in quibus dissentiunt.

Tria sunt in quibus non est discordia.

Primum est, esse tres condiciones necessarias, vt dicatur vere esse lucrum cessans ex mutuo.

Prima est, vt talis pecunia, quae mutuo datur, sit negotiorum in exposita: cum enim non erat quis alias negotiaturus talis pecunia, non dicitur ei lucrum cessare: vnde, si talis in mutuo aliquid accipiat, & paciscatur ultra sortem, usura est.

Secunda: Vt qui mutuauit, non habeat aliam pecuniam extra negotiationem, ex qua possit mutuare: cum enim alias habet mercator pecunias expositas, alias etiam habet non expositas, non potest mutuare cum pacto lucri cessantis, absque usura: nam tunc dicitur lucrum cessare ex mutuo, cum non

habet